

УДК 343.98

DOI <https://doi.org/10.32782/cuj-2026-2-8>**Готін Олександр Миколайович**

кандидат юридичних наук, адвокат

ORCID: 0009-0003-3039-4995

СУДОВИЙ КОНТРОЛЬ У ПРОЦЕСІ ПРОВЕДЕННЯ ОРЗ ТА НСРД ПІД ЧАС ФІКСАЦІЇ ФАКТІВ КОРУПЦІЙНИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

У статті визначено що найбільший відступ від стандартів правосуддя спостерігається в питанні санкціонування слідчим суддею проведення оперативно-розшукових заходів та негласних слідчих (розшукових) дій. Виокремлено проблемні питання реалізації механізмів судового контролю у процесі проведення оперативно-розшукових заходів та негласних слідчих (розшукових) дій під час фіксації фактів корупційних кримінальних правопорушень, зокрема той факт, що використовуються юридичні терміни й поняття, які є багатозначними або не мають нормативного закріплення; оціночні поняття, зміст яких визначається не законом або нормативним актом, а правосвідомістю і правовою культурою слідчого судді, наприклад, при врахуванні достатності підстав для призначення розглянутих оперативних й наданні дозволу на проведення оперативно-розшукових заходів або негласних слідчих (розшукових) дій, важливі питання віддані на суб'єктивний розсуд судді, що обумовлює неналежну нормативну регламентацію судової дискреції, дисбаланс в бік надмірного розширення суб'єктивного розсуду слідчого судді, наявність законодавчого обмеження витребувати слідчому суддею від органу досудового розслідування (прокурора) додаткових матеріалів для перевірки підстав і приводів призначення негласних слідчих (розшукових) дій. Запропоновано розширення та деталізація процедури розгляду слідчим суддею клопотання слідчого, прокурора про дозвіл на проведення негласних слідчих (розшукових) дій, а саме – передбачити покроковий механізм надання органом розслідування та прокурором на вимогу слідчого судді додаткових документів для перевірки необхідності, підстав, очікуваних результатів негласних слідчих (розшукових) дій, введення до кримінального процесуального законодавства критеріїв розмежування оперативно-розшукових заходів та негласних слідчих (розшукових) дій, передбачити покрокову процедуру розгляду слідчим суддею клопотань органу досудового розслідування та прокурора про надання дозволів на здійснення оперативно-розшукових заходів і негласних слідчих (розшукових) дій.

Ключові слова: корупція, кримінальні правопорушення, розслідування, фіксація фактів, оперативно-розшукові заходи, негласні слідчі (розшукові) дії, судовий контроль, надання дозволу, проблеми, шляхи вирішення.

Hotin O. M. Judicial oversight in the conduct of pre-trial investigations and special investigations during the gathering of evidence in corruption-related criminal offenses

The article notes that the greatest deviation from standards of justice is observed in the issue of authorization by an investigating judge of operational-investigative measures and covert investigative (search) actions. It highlights problematic issues regarding the implementation of judicial oversight mechanisms during the conduct of operational-investigative measures and covert investigative (search) actions when documenting facts of corruption-related criminal offenses, particularly the fact that legal terms and concepts are used that are ambiguous or lack a statutory basis; evaluative concepts, the meaning of which is determined not by law or a regulatory act, but by the legal awareness and legal culture of the investigating judge, for example, when assessing the sufficiency of grounds for ordering the operational measures in question and granting permission to conduct operational-investigative measures or covert investigative (search) actions, important issues are left to the subjective discretion of the judge, which results in inadequate regulatory control over judicial discretion, an imbalance toward an excessive expansion of the investigating judge's subjective discretion, and the absence of a legislative requirement for the investigating judge to request additional materials from the pre-trial investigation body (prosecutor) to verify the grounds and justifications for ordering covert investigative (search) actions. It is proposed to expand and clarify the procedure by which an

investigating judge reviews a motion by an investigator or prosecutor for authorization to conduct covert investigative (search) activities, specifically by establishing a step-by-step mechanism whereby the investigative body and the prosecutor, at the request of the investigating judge, provide additional documents to verify the necessity, grounds, and expected results of covert investigative (search) actions; to introduce into criminal procedural law criteria for distinguishing between operational-search measures and covert investigative (search) actions; and to provide for a step-by-step procedure for an investigating judge to review motions by the pre-trial investigation body and the prosecutor for authorization to conduct operational investigative measures and covert investigative (search) actions.

Key words: *corruption, criminal offenses, investigation, fact-finding, operational and investigative measures, covert investigative actions, judicial oversight, authorization, challenges, solutions.*

Вступ. Сутність судового контролю в кримінальному провадженні у процесі розслідування корупційних кримінальних правопорушень – здійснення слідчим суддею під час досудового розслідування контролю за законністю, обґрунтованістю рішень, дій (бездіяльності) слідчого, прокурора, обмеження конституційних прав та свобод людини і громадянина зокрема шляхом застосування заходів забезпечення кримінального провадження, надання дозволів на проведення негласних слідчих (розшукових) дій (далі – НСРД). Разом з тим, функція судового контролю реалізується також і у процесі проведення окремих оперативно-розшукових заходів саме з метою фіксації корупційних кримінальних правопорушень. Латентність корупційних кримінальних правопорушень [1, с. 431], обумовлює необхідність застосування ряду пошукових, оперативно-розшукових заходів (дала – ОРЗ) для виявлення ознак корупційних дій. Підставами для проведення оперативно-розшукової діяльності є наявність достатньої інформації, що потребує перевірки за допомогою оперативно-розшукових заходів і засобів, про злочини, які готуються, осіб, котрі готують вчинення злочинів (практично – це є констатація підстав зазначених у ст. 6. Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» [2]). Тобто оперативні підрозділи мають право проводити оперативно-розшукові заходи (у тому числі і ті, дозвіл на проведення яких надає слідчий суддя) до моменту початку досудового розслідування, а після реєстрації в ЄРДР для фіксації злочинних дій здійснюються НСРД. Тобто фіксація дій особи (шляхом проведення НСРД), яка на разі готується до вчинення корупційного кримінального правопорушення здійснюється шляхом проведення ОРЗ (з використанням того ж дозвільного процедури (механізму) що до їх проведення), а фіксація дій тієї ж особи, яка

вже вчиняє корупційне кримінальне правопорушення може бути здійснена виключно після внесення відомостей до ЄРДР, тобто в межах кримінального провадження – шляхом проведення НСРД (при чому з використанням тих же сил, засобів). Але для проведення ряду НСРД необхідне отримання додаткової інформації (наприклад щодо користування певними засобами зв'язку, електронною адресою, месенджерами тощо), процес отримання якої КПК [3] не регламентується і потребує застосування ряду спеціальних технічних засобів та проведення оперативно-розшукових заходів. Тому слідчий суддя, маючи в своєму розпорядженні фрагментарну інформацію про здобутки органу розслідування (а також інформацію здобуту в межах оперативно-розшукової справи шляхом проведення ОРЗ) надає дозволи на проведення оперативно-розшукових заходів (відповідно Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» [2]) та НСРД відповідно КПК. Таким чином спостерігається відсутність чіткої межі щодо проведення оперативно-розшукових заходів та НСРД у випадку попереднього здійснення документування (у рамках оперативно-розшукової справи) корупційних кримінальних правопорушень, що готується (або дій особи, яка готується до вчинення корупційних кримінальних правопорушень). У такому механізмі виникає певна дилема, пов'язана з тим фактом, що оперативно-розшуковий захід – це не разова дія а продовжуваний процес, пов'язаний з рядом дій, які не регламентуються КПК України (а виключно – «таємними» нормативними актами). Ці дії здійснюють ряд суб'єктів, які виконують чітко завдання у чітко визначені терміни. Також до проведення заходу залучаються особи (для проведення оперативно-розшукових заходів до моменту реєстрації кримінального провадження), яким надаються спеціальні технічні засобів

прихованого аудіо-, відео-фіксування подій і які з метою застосування цих впроваджуються у злочинне середовище. Якщо у ході проведення оперативно-розшукових заходів буде виявлено факт вчинення корупційних кримінальних правопорушень (наприклад зафіксовано вимогам щодо передачі або передано предмет неправомірної вигоди) – то оперативний працівник «спеціалізованого» підрозділу не у змозі водночас припинити проведення цих заходів і – оскільки, хоча формально надалі фіксація злочинних дій повинна здійснюватися у межах НСРД, але слідчий суддя вже надав дозвіл на проведення оперативно-розшукового заходу і такий захід ще триває, а отже слідчий суддя не буде надавати дозвіл на проведення НСРД «по тій же самій» особі, з застосуванням тих же спеціальних технічних засобів тими ж самими суб'єктами. Для таких випадків у ч. 3 ст. 7 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» передбачена можливість – у разі, якщо ознаки кримінального правопорушення виявлені під час проведення оперативно-розшукових заходів, що тривають і припинення яких може негативно вплинути на результати кримінального провадження, підрозділ, який здійснює оперативно-розшукову діяльність, повідомляє відповідний орган досудового розслідування та прокурора про виявлення ознак кримінального правопорушення, закінчує проведення оперативно-розшукового заходу, після чого направляє зібрані матеріали, в яких зафіксовано фактичні дані про протиправні діяння окремих осіб та груп, відповідальність за які передбачена КК України, до відповідного органу досудового розслідування [2]. У деяких випадках – ці дії межують з провокацією злочину – особливо у випадках фіксації продовжуваних корупційних кримінальних правопорушень, які складають певну систему злочинних відносин, а не разову дію. Найбільший відступ від стандартів правосуддя спостерігається в питанні санкціонування слідчим суддею саме проведення оперативно-розшукових заходів та НСРД.

Матеріали та методи. На стику дев'яностих – нульових років у наукових колах і серед практиків домінувала точка зору про давно визрілу потребу уведення до процесуального закону інституту слідчого судді. Впровадження

судового контролю мало на меті перехід до змагального процесу, де суд був би не суб'єктом кримінального переслідування, але контролером, що функціонує для підтримання балансу між сторонами. Були очікування, що створена модель поставить крапку в каральних методах поліцейської держави, а тотальному контролю за людиною і втручанням у приватне буде нарешті покладено край. За різних часів провідними процесуалістами і криміналістами країни В. П. Бахіним та В. К. Весельським [4], Ю. М. Грошевим та В. Я. Тацієм [5, с. 171–182] а також практиками підтримувалася ідея подальшого розширення регламентації у КПК використання засобів і результатів ОРД. М. А. Погорецький та Д. Б. Сергєєва з цього приводу зауважували, що розробка механізмів реалізації кримінально-процесуального законодавства України потребує, перш за все, вироблення концептуальних підходів до форми кримінального судочинства з урахуванням вітчизняних традицій, а також результатів вивчення практики пострадянських країн [6, с. 112–117]. Підтримував дану позицію і О. О. Юхно, який наголошував, що забезпечення досудового розслідування повинно здійснюватися з урахуванням інтеграції України у світове співтовариство, втілення у правоохоронну практику міжнародних правових стандартів, необхідності дотримання вимог Ради Європи, але з врахуванням внутрішньої потреби нашої країни, що в цілому зумовлює необхідність нового погляду на вже усталену діяльність органів досудового слідства [7, с. 55]. Пізніше, з напрацюванням практики проведення НСРД, у тому числі і у процесі фіксації корупційних кримінальних правопорушень ряд науковців частково відпрацювали проблемні питання підготовки та проведення ОРЗ та НСРД у складних ситуаціях фіксації корупційних кримінальних правопорушень. В. П. Тодоров розглянув тактичні ситуації, що складаються у процесі розслідування одержання неправомірної вигоди через призму наявності підстав для проведення НСРД [8, с. 416–418], О. С. Тарасенко виокремив правового регламентування підстав проведення спеціального слідчого експерименту та імітування обстановки злочину до початку кримінального провадження [9, с. 21–25] у контексті фіксації корупційних

кримінальних правопорушень; А. Є. Рудавін визначив етапи підготовки до проведення НСРД у процесі розслідування злочинів, вчинених службовими особами [10, с. 44–48], серед інших окремим етапом визначивши процедуру отримання дозволів на проведення НСРД та оформлення ухвали слідчим суддею; П. В. Тимошко розглянув особливості отримання дозволів на проведення НСРД, що пов'язані із втручанням у приватне спілкування, з метою забезпечення спеціального слідчого експерименту [11, с. 164–169] у контексті їх застосування під час фіксації корупційних кримінальних правопорушень.

Метою статті є виокремлення проблемних питань реалізації механізмів судового контролю у процесі проведення оперативно-розшукових заходів та НСРД під час фіксації фактів корупційних кримінальних правопорушень та розробка способів їх вирішення.

Результати. Після уведення у кримінальний процес інституту НСРД з'явився науковий напрямок, представники якого вважали, що оперативно-розшукові заходи та НСРД є однорідними за організаційно-правовим критерієм та відрізняються переважним чином за правовим статусом і суб'єктним складом (ОРЗ здійснюється уповноваженими оперативними підрозділами, а НСРД – слідчим, прокурором, або за їх дорученням – уповноваженим оперативним підрозділом), метою (ОРЗ – виявлення, попередження та розкриття злочину, що готується, а НСРД – виявлення та перевірка інформації, необхідної для розслідування вже вчиненого злочину). Наприклад науковці вважали, що у випадку коли співробітник оперативного підрозділу починає реалізувати повноваження, передбачені ст. 8 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність», проводити які необхідно згідно з відповідними статтями глави 21 КПК, то це не ОРЗ, а нове правове утворення – оперативно-процесуальна дія [12, с. 226–230]. Відповідно всі дозвільні механізми, у тому числі механізми судового контролю вибудовувались на практиці у рамках діючих законів та підзаконних нормативних актів (які у свою чергу – мали відповідний «ухил» у бік затаємлювання зазначених процедур), оскільки інших механізмів не існувало, а

ті, що створювалися ще не були відпрацьовані та деталізовані.

З напрацюванням практики проведення НСРД, поступово вибудовувався та деталізувався механізм судового контролю, але, оскільки отримання ухвал слідчого судді (на інших складових судового контролю) забезпечували суб'єкти їх проведення – то відповідно ця деталізація мала певну тенденцію ухилу «на користь сторони обвинувачення». Тобто відпрацьовувалися недоліки регламентації дій та взаємозв'язків між слідчим суддею, прокурором, слідчим, оперативними працівниками у процесі і практично не розглядалися та не змінювалися підходи що до участі сторони захисту, регламентації захисту (під час обмеження) прав та свобод людини.

В сучасних умовах реалії регламентації захисту (під час обмеження) прав та свобод людини далекі від сподівань. Прописаний законом постулат щодо можливості обмежень прав і свобод під час проведення оперативно-розшукової діяльності, досудового слідства у спосіб ухвалення якісно вмотивованого рішення слідчого судді сприймається як ілюзорний. За оцінками правників, що мають досвід застосування процесуальних правил КПК України 1960 року (коли санкції на таємні оперативні (негласні) заходи надавалися прокурором), слідчому було складніше отримати дозвіл, адже потрібно було ретельніше обґрунтовувати підстави та потребу втручання у приватне життя особи.

Ми поділяємо думку М. А. Погорецького відносно того, що процес переходу правового регулювання оперативно-розшукової діяльності із підзаконного рівня на рівень закону повинен привести до встановлення в окремій статті Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» системи оперативно-розшукових заходів з вказівкою на те, що їх перелік є вичерпним [13, с. 206]. Ми також погоджуємося з науковцями, які вважають, що Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» слід доповнити наступними положеннями: чітко визначити перелік оперативно-розшукових заходів, при здійсненні яких не потрібно отримувати дозвіл суду; регламентувати порядок зберігання та знищення матеріалів, отриманих в процесі проведення

окремих оперативно-розшукових заходів, тощо [14, с. 36].

Але у свій час, коли впроваджувалися відповідні норми інституту «негласного розслідування», зокрема порядок отримання дозволу на проведення НСРД, порядок оперативно-розшукового забезпечення проведення НСРД – ці процедури чітко не були закріплені. У результаті підставами судового розсуду при призначенні ОРЗ або НСРД виступають: принципи права; уповноважуючі норми, в яких використовуються формулювання щодо повноважень суду на кшталт «може», «вправі»; юридичні терміни й поняття, які є багатозначними або не мають нормативного закріплення; оціночні поняття, зміст яких визначається не законом або нормативним актом, а правосвідомістю і правовою культурою слідчого судді, наприклад, при врахуванні достатності підстав для призначення розгляданих оперативних й наданні дозволу на проведення ОРЗ або НСРД.

Аналіз практики оформлення дозволу на проведення оперативно-розшукових заходів і НСРД дозволяє виокремити чинники, які призвели до нівелювання судового контролю в аналізованій царині.

Поняття судового розсуду в кримінальному судочинстві охоплює повноваження слідчого судді обирати між альтернативами, кожна з яких є законною, та інтелектуальне-вольову владну діяльність суду з вирішення у визначених законом випадках спірних правових питань, виходячи з цілей, принципів права, загальних засад судочинства, конкретних обставин справи, відомостей про особу, справедливості, достатності обраного слідчим суддею заходу, що обмежує конституційні права та свободи. Водночас, решта питань санкціонування ОРЗ і НСРД, зокрема, критерії достатності мотивів для ухвалення судового рішення на кшталт: вчинене чи ні кримінальне правопорушення відповідної тяжкості; наскільки достатньо зібрано органом розслідування доказів, щоб слідчий суддя прийняв рішення про обмеження конституційних прав та свобод; чи дозволять призначені ОРЗ або НСРД отримати доказів, які можуть мати суттєве значення для з'ясування обставин кримінального правопорушення або встановлення осіб, що скоїли злочину – всі ці вкрай важливі

питання віддані на суб'єктивний розсуд судді, що обумовлює неналежну нормативну регламентацію судової дискреції, дисбаланс в бік надмірного розширення суб'єктивного розсуду слідчого судді. Нормативно суддівський розгляд обмежений в щадному режимі вимогами щодо територіальної юрисдикції розгляду клопотань слідчими суддями (ст. 247 КПК), шестигодинного строку розгляду клопотань про надання дозволу на проведення негласної слідчої (розшукової) дії (ч. 1 ст. 248 КПК), переліку відомостей, котрі мають міститися в ухвалі слідчого судді (ч. 4 ст. 248 КПК) [3].

Практика свідчить: надання занадто широкої дискреції, основаної на безмежних суб'єктивних поглядах, призводить не до покращення, а до погіршення правового регулювання, бо породжує множинність варіацій судових рішень залежно від поглядів суддів на ситуацію, призводить до диспропорцій, полярності рішень з призначення ОРЗ і НСРД. Причому дана закономірність проявляється не тільки відносно рішень, які виносяться за однакових вихідних даних, умов, обставин, ситуацій різними суддями, але й які ухвалюються за тотожних ситуацій одними і тими слідчими суддями. В підсумку це призводить до розбалансування слідчої і судової практики, до перенавантаження судової системи тисячами справ, до зростання корупції й вірусного її поширення, до істотного зниження авторитету судової влади, до порушення верховенства права.

Частинами першою та другою ст. 309 КПК [3] визначено перелік ухвал слідчого судді, які можуть бути оскаржені в апеляційному порядку. Скарги на інші ухвали слідчого судді оскарженню не підлягають і заперечення проти них можуть бути подані під час підготовчого провадження в суді (ч. 3 ст. 309 [3]). Статті 314-317 КПК [3] не містять ні спеціального застереження, ні чіткої регламентації повноважень і процесуальних рішень суду першої інстанції в разі подання стороною в підготовчому засіданні заперечень на ухвали слідчих суддів. В підготовчому засіданні, для сторони захисту може поставати проблема відмови суду розглядати заперечення на ухвали слідчих суддів про НСРД, ОРЗ (ОТЗ) з посиленням на законодавчу неврегульованість

даного інституту оскарження. За результатами підготовчого провадження суд, здебільшого, долучає заперечення на ухвали слідчих суддів до матеріалів справи, не ухвалюючи жодних рішень з їх приводу. І в ході подальшого судового розгляду не приймає процесуальних рішень з питань законності ухвал слідчих суддів, лише вирішує питання допустимості / недопустимості результатів ОРЗ та НСРД.

Проблемою є також наявність законодавчого обмеження витребувати слідчому суддею від органу досудового розслідування (прокурора) додаткових матеріалів для перевірки підстав і приводів призначення НСРД. Частиною другою статті 248 КПК [3] визначено перелік документів, яких орган досудового розслідування зобов'язаний долучати до клопотання про проведення НСРД (практично процесуальний закон ставить вимогу про приєднання до клопотання виключно витягу з ЄРДР). І хоча п. 2.2. «Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні» [15] передбачається, що слідчий суддя для підтвердження необхідності проведення НСРД може затребувати від їх ініціатора додаткових матеріалів. Але, орган досудового розслідування завжди може висунути слідчому судді контраргумент, що КПК передбачає в якості додатку до клопотання тільки витяг з ЄРДР, а решта затребуваних суддею документів – не передбачені законом. Тим самим, на абсолютно законних підставах відмовити надати уточнюючих обставини правопорушення і особу правопорушника документів. По суті, слідчий суддя стає заручником ситуації – упродовж 6 годин він зобов'язаний прийняти відповідне рішення. Водночас, обмежений в дослідженні клопотанням і витягом. Будучи «затиснутим» об'єктивними обставинами, слідчий суддя нерідко змушений «закривати очі» на дотримання стандартів правосуддя й ухвалювати рішення про обмеження конституційних прав та свобод в угоду забезпечення результатів кримінального провадження, про що просять прокурор і слідчий.

На нашу думку, вирішення зазначених питань та ретельна регламентація зазначених механізмів судового контролю, повинні

наповнити реальним змістом гарантії рівності сторін кримінального провадження; вирішити проблеми, що виникають внаслідок не розсекречення прокурором процесуальних документів – підстав ОРЗ і НСРД; пришвидшити судовий розгляд справ, які тягнуться в часі з-за нагромадження в них процесуальних документів і кількості процедур, що пов'язано з прагненнями сторони захисту подолати перепони з боку сторони обвинувачення і «витагнути» з останньої захованих, нерозсекречених матеріалів розслідування.

Висновки. З метою усунення зазначених прогалин правозастосування доцільно переналаштувати механізми та інструментарій судового контролю, в тому числі:

– внести зміни до § 1. Загальні положення про негласні слідчі (розшукові) дії Глави 21. (Негласні слідчі (розшукові) дії) КПК [3], якими розширити і деталізувати процедуру розгляду слідчим суддею клопотання слідчого, прокурора про дозвіл на проведення НСРД, а саме – передбачити покроковий механізм надання органом розслідування та прокурором на вимогу слідчого судді додаткових документів для перевірки необхідності, підстав, очікуваних результатів НСРД з закріпленням у КПК вичерпного переліку цих документів або вимоги до їх змісту без зазначення найменувань документів;

– внести зміни до: Розділу I. Загальні положення. Глави 1. Кримінальне процесуальне законодавство України та сфера його дії, до § 1. Поняття доказів, належність та допустимість при визнанні відомостей доказами; Глави 4. Докази і доказування, до § 1. Загальні положення про негласні слідчі (розшукові) дії; Глави 21. Негласні слідчі (розшукові) дії КПК в контексті уведення до кримінального процесуального законодавства критеріїв розмежування оперативно-розшукових заходів та НСРД, а також здійснити відповідне коригування Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» [2] та Закону України «Про судоустрій і статус суддів» [16];

– увести в дію нормативно-правовий акт (наказ, інструкцію, положення тощо) під грифом таємності, яким передбачити покрокову процедуру розгляду слідчим суддею клопотань органу досудового розслідування та прокурора про надання дозволів на здійснення ОРЗ і НСРД.

Література

1. Смірнов А. С. Латентність корупційної злочинності в невиробничій сфері України. *Право і суспільство*. 2025. № 3. Т. 2. С. 431–437. DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2025.3.2.58>
2. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18 лют. 1992 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 22. Ст. 303.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. *Голос України*. 2012. № 90-91 від 19.05.2012.
4. Бахін В. П., Весельський В. К. Тактика допиту : навч. посіб. Київ : НВТ «Правник», 1997. 64 с.
5. Грошевий Ю. М., Тацій В. Я., Туманянц А. Р. Кримінальний процес : підручник. Харків : Право, 2013. 824 с.
6. Погорецький М. А., Сергеева Д. Б. Криміналістична тактика: щодо визначення поняття. *Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право»*. 2012. № 1 (5). С. 112–117. URL: <https://lj.oa.edu.ua/articles/2012/n1/12pmasvp.pdf>
7. Юхно О. О. Окремі аспекти реалізації статусу керівника органу досудового розслідування за новим кримінальним процесуальним законодавством України. *Актуальні проблеми застосування нового кримінального процесуального законодавства України та тенденції розвитку криміналістики на сучасному етапі* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Харків, 5 жовт. 2012 р.) / МВС України ; Харк. нац. ун-т внутр. справ ; Кримінологічна асоціація України. Харків : ХНУВС, 2012. С. 55–61.
8. Тодоров В.П. Тактичні ситуації та критерії їх оцінки у процесі розслідування одержання неправомірної вигоди працівником правоохоронного органу. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 8. С. 416–418. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-8/98>
9. Тарасенко О. С. Особливості правового регламентування підстав проведення спеціального слідчого експерименту та імітування обстановки злочину до початку кримінального провадження. *Українська поліцейстика: теорія, законодавство, практика*. 2024. Вип. № 2 (10). С. 21–25. DOI: <https://doi.org/10.32782/2709-9261-2024-2-10-4>
10. Тарасенко О. С., Рудавін А. Є. Етапи підготовки до проведення НСРД у процесі розслідування корисливих злочинів, вчинених військовими службовими особами під час воєнного стану. *Українська поліцейстика: теорія, законодавство, практика*. 2025. № 4 (16). С. 44–48. DOI: <https://doi.org/10.32782/2709-9261-2025-4-16-8>
11. Тимошко П. В. Проведення НСРД, що пов'язані із втручанням у приватне спілкування, з метою забезпечення спеціального слідчого експерименту. *Правовий часопис Донбасу*. 2025. № 4 (93). С. 164–169. DOI: <https://doi.org/10.32782/2523-4269-2025-93-164-169>
12. Берназ В. Д. Правова природа, поняття та загальна класифікація негласних слідчих (розшукових) дій. *Наук. вісник Міжнар. гуманітар. ун-ту. Серія : Юриспруденція*. 2013. № 5. С. 226–230.
13. Погорецький М. А. Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» : проблеми застосування окремих положень. *Вісник Академії правових наук України*. 2001. № 3 (26). С. 205–213.
14. Некрасов В.А., Мацюк В.Я., Філіпенко Н.Є., Родинюк Л.В. Оперативне розпізнання: монографія. Київ : КНТ, 2007. 216 с.
15. Про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні : Інструкція, затв. спільним наказом Генеральної прокуратури України, МВС України, СБ України, Міністерством фінансів України, Адміністрацією ДПС України та Міністерством юстиції України від 16 листоп. 2012 р. № 114/1042/516/1199/936/1681/51.
16. Про судоустрій та статус суддів : Закон України від 2 черв. 2016 р. № 1402-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 31. Ст. 545.

References

1. Smirnov, A.S. (2025). Latentnist koruptsiinoi zlochynnosti v nevyrobnychii sferi Ukrainy [Latency of corruption crime in the non-production sector of Ukraine]. *Law and Society*, 3, 2, 431–437. DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2025.3.2.58> [in Ukrainian]
2. Pro operatyvno-rozshukovu diialnist [On operational and investigative activities]: *Law of Ukraine of February 18, 1992. Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine*, 1992. No. 22, Art. 303 [in Ukrainian]
3. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy [Criminal Procedure Code of Ukraine]: *Law of Ukraine dated April 13, 2012 No. 4651-VI. Voice of Ukraine*. 2012. No. 90–91 dated May 19, 2012 [in Ukrainian]
4. Bakhin, V.P., & Veselskyi, V.K. (1997). *Taktyka dopytu [Interrogation tactics]: a manual*. Kyiv: NVT “Pravnyk”. [in Ukrainian]
5. Hroshevyi, Yu.M., Tatsii, V.Ya., & Tumanians, A.R. (2013). *Kryminalnyi protses [Criminal process]: textbook*. Kharkiv: Pravo. [in Ukrainian]
6. Pohoretskyi, M.A., & Serhieieva, D.B. (2012). Kryminalistychna taktyka: shchodo vyznachennia poniattia [Forensic tactics: on the definition of the concept]. *Journal of the National University “Ostroh*

Academy". Series "Law", 1(5), 112–117. Retrieved from <https://lj.oa.edu.ua/articles/2012/n1/12pmasvp.pdf> [in Ukrainian]

7. Yukhno, O.O. (2012). Okremi aspekty realizatsii statusu kerivnyka orhanu dosudovoho rozsliduvannya za novym kryminalnym protsesualnym zakonodavstvom Ukrainy [Certain aspects of the implementation of the status of the head of the pre-trial investigation body under the new criminal procedural legislation of Ukraine]. In *Current problems of the application of the new criminal procedural legislation of Ukraine and trends in the development of forensics at the present stage: materials of the All-Ukrainian scientific-practical conference* (pp. 55–61). Ministry of Internal Affairs of Ukraine; Kharkiv National University of Internal Affairs; Criminological Association of Ukraine. Kharkiv: KhNUVS. [in Ukrainian]

8. Todorov, V.P. (2021). Taktychni sytuatsii ta kryterii yikh otsinky u protsesi rozsliduvannya oderzhan- nia nepravomirnoi vyhody pratsivnykom pravookhoronnoho orhanu [Tactical situations and criteria for their evaluation in the process of investigating the receipt of illegal benefits by a law enforcement officer]. *Legal Scientific Electronic Journal*, 8, 416-418. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-8/98>. [in Ukrainian]

9. Tarasenko, O.S. (2024). Osoblyvosti pravovoho rehlamentuvannya pidstav provedennia spetsialnoho slidchoho eksperymentu ta imituvannya obstanovky zlochynu do pochatku kryminalnoho provadzhennia [Peculiarities of legal regulation of the grounds for conducting a special investigative experiment and simulat- ing the circumstances of a crime before the start of criminal proceedings]. *Ukrainian Police Science: Theory, Legislation, Practice*, 2(10), 21–25. DOI: <https://doi.org/10.32782/2709-9261-2024-2-10-4> [in Ukrainian]

10. Rudavin, A.Ye., & Tarasenko, O.S. (2025). Etapy pidgotovky do provedennia NSRD u protsesi rozsliduvannya koryslyvykh zlochyniv, vchynenykh viiskovymy sluzhbovymy osobamy pid chas voiennoho stanu [Stages of preparation for conducting a NSRD in the process of investigating mercenary crimes committed by military officials during martial law]. *Ukrainian Police: Theory, Legislation, Practice*, 4(16), 44–48. DOI: <https://doi.org/10.32782/2709-9261-2025-4-16-8> [in Ukrainian]

11. Tymoshko, P.V. (2025). Provedennia NSRD, shcho poviazani iz vtruchanniam u pryvatne spilkuвання, z metoiu zabezpechennia spetsialnoho slidchoho eksperymentu [Conducting NSRD related to interference in private communication, with the aim of ensuring a special investigative experiment]. *Legal Journal of Donbas*, 4(93), 164–169. DOI: <https://doi.org/10.32782/2523-4269-2025-93-164-169> [in Ukrainian]

12. Bernaz, V.D. (2013). Pravova pryroda, poniattia ta zahalna klasyfikatsiia nehlasnykh slidchykh (rozshu- kovykh) dii [Legal nature, concept and general classification of covert investigative (search) actions]. *Scientific bulletin of the International Humanitarian University. Series: Jurisprudence*, 5, 226–230 [in Ukrainian]

13. Pohoretskyi, M.A. (2001). Zakon Ukrainy "Pro operatyvno-rozshukovu diialnist" : problemy zasto- suvannya okremykh polozhen [The Law of Ukraine "On Operational and Investigative Activities": Problems of Application of Certain Provisions]. *Bulletin of the Academy of Legal Sciences of Ukraine*, 3(26), 205–213 [in Ukrainian]

14. Nekrasov, V.A., Matsiuk, V.Ia., Filipenko, N.Ie., & Rodyniuk, L.V. (2007). *Operatyvne rozpiznannia [Operational recognition]: monograph*. Kyiv: KNT. [in Ukrainian]

15. Pro orhanizatsiiu provedennia nehlasnykh slidchykh (rozshukovykh) dii ta vykorystannia yikh rezul- tativ u kryminalnomu provadzhenni [On the organization of covert investigative (search) actions and the use of their results in criminal proceedings]: Instructions, approved by joint order of the Prosecutor General's Office of Ukraine, the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, the Security Service of Ukraine, the Ministry of Finance of Ukraine, the State Tax Service Administration of Ukraine and the Ministry of Justice of Ukraine No. 114/1042/516/1199/936/1681/51 of November 16, 2012 [in Ukrainian]

16. Pro sudoustrii ta status suddiv [On the judicial system and the status of judges]: Law of Ukraine of June 2, 2016 № 1402-VIII. *Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine*, 2016, No. 31, Art. 545 [in Ukrainian]

Дата першого надходження статті до видання: 16.04.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 15.05.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 29.05.2026